

ความเป็นและความสำคัญของปัญหา

ในวงการอุดมศึกษาถือว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา จัดเป็นระดับการศึกษาขั้นสูง ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมให้เป็นแหล่งผลิตบุคลากร อันเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในระดับนี้มีจุดเน้นคือ

1. มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะเสริมสร้างความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาใดสาขาหนึ่งเพื่อเป็นผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น
2. มุ่งเน้นการวิจัยค้นคว้า (Research Oriented) โดยการทำวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และศึกษารายวิชาต่าง ๆ เพียงเพื่อเสริมความรู้ในการวิจัยเท่านั้น
3. มุ่งเน้นเรื่องวิชาชีพโดยเฉพาะ (Professionalization) เพื่อออกสู่ฐานะทางวิชาชีพและผลิตผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญการในวิชาชีพ
4. มุ่งสร้างนักวิชาการที่มีขีดความสามารถสูง (Scholarship) เพื่อเป็นผู้นำทางวิชาการ ในสาขาของตนได้ (วิจิตร ศรีสอาน, 2523)

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับนี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นแหล่งผลิต ผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักวิชาชีพ และนักวิชาการผู้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ นอกจากการเรียนรู้อยู่ระบบการจัดการศึกษาแล้ว สิ่งหนึ่งที่นักอุดมศึกษาสมควรจะได้ศึกษาก็คือ สภาพของการวัดและประเมินผลการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพิจารณา ตัดสิน ประเมินบุคคลที่ผ่านเข้ามาในระบบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาว่ามีประสิทธิภาพหรือมีความชำนาญการเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นนักวิชาการสอดคล้องกับจุดเน้นในการจัดการศึกษาระดับนี้หรือไม่เพียงใด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดลที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ การจัดการศึกษาใช้ระบบการศึกษา

แบบหน่วยกิต กล่าวคือ เป็นระบบสะสมจำนวนหน่วยกิตที่สอบได้ทาบไปเรื่อย ๆ เมื่อได้หน่วยกิต และคะแนนสะสมถึงมาตรฐานก็จะสำเร็จการศึกษา การจัดหลักสูตรแยกเป็นรายวิชา แต่ละวิชามีค่าและน้ำหนักในตนเอง โดยสิ้นสุดในแต่ละภาคการศึกษา การวัดผลได้ตกเป็นของแต่ละวิชา หากสอบตกต้องซ้ำวิชานั้นใหม่ ถ้าเป็นวิชาบังคับ สำหรับวิชาเลือกอาจเลือกวิชาอื่นแทนได้ (ระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษาาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2533) การประเมินผลลักษณะนี้เป็นการผ่อนปรนมิให้นักศึกษาที่มีผลการศึกษาไม่ถึงเกณฑ์ต้องตกซ้ำชั้นแต่ให้เรียนซ้ำรายวิชา เพื่อปรับเกรดให้ดีขึ้น (สวิทย์ เพียรกิจกรรม, 2531) และการวัดและประเมินผลการศึกษา ในระดับนี้ค่อนข้างจะเป็นเอกเทศ ผู้สอนแต่ละคนมีอิสระที่จะพิจารณาตัดสินผลการศึกษาด้วยวิธีการและเกณฑ์มาตรฐานของตน หรือตามแนวทางปฏิบัติของภาควิชา หลักสูตร ที่คิดว่าถูกต้องและมีความเหมาะสม ซึ่งยังไม่อาจจะทราบได้อย่างแน่ชัดว่าการประเมินผลการศึกษาที่ปฏิบัติกันอยู่นั้นมีความเป็นมาตรฐานเดียวกันหรือไม่ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ผลการประเมินสามารถจำแนกผู้เรียนได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด วิธีการวัดผลเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัดและประเมินผลหรือไม่ เกณฑ์การประเมินหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินนั้น สูงหรือต่ำเกินไปจนทำให้เกิดปัญหาเกรดเพื่อหรือเกรดต่ำหรือไม่

สถานการณ์ดังกล่าวเช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิต รวมทั้งอาจทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อผู้เรียน อาทิ นักศึกษาที่ได้รับการประเมินผลในลักษณะที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และต้องเรียนซ้ำ ทำให้ต้องสูญเสียเวลาในการศึกษา เนื่องจากบางวิชามิได้เปิดสอนทุกภาคการศึกษาแต่เปิดสอนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง หากนักศึกษาต้องเรียนซ้ำ จะต้องรอศึกษาในภาคการศึกษาถัดไป และมีบางวิชาซึ่งเป็นวิชาต่อเนื่อง 2-4 ภาคการศึกษา เมื่อนักศึกษาได้รับการประเมินผลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำใหม่ทั้ง 2-4 ภาคการศึกษา นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากบางวิชาที่มีการลงทะเบียนเรียนซ้ำมีนักศึกษาเรียนเพียง 2-3 คน และส่วนมากวิชาที่เรียนซ้ำเป็นวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาในส่วนนี้อาจจะไม่คุ้มค่าพอ แทนที่จะได้นำทรัพยากรส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาอื่นๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้ทราบสถานการณ์วัดและประเมินผลการศึกษาที่คณาจารย์ปฏิบัติอยู่ รวมทั้งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ให้เกรดของผู้สอนในระดับ

บัณฑิตศึกษา และผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการวัดและประเมินผลการ
ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้เกรดของอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
มหิดล โดยพิจารณาจากการกระจายของเกรดนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาวิธีการที่อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้ในการวัด
และประเมินผลการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์วิธีการประเมินผลการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

คำถามในการวิจัย

1. ภาพรวมการให้เกรดรายวิชาต่าง ๆ ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอย่างไร
2. เครื่องมือและวิธีการที่อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้ใน
การวัดและประเมินผลการเรียนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมสภาพการวัดและประเมินผลการศึกษา นักศึกษาที่อาจารย์
มหาวิทยาลัยมหิดลปฏิบัติในระดับบัณฑิตศึกษาโดยทั่วไป ยกเว้นคณะเวชศาสตร์เขตร้อน ผู้วิจัย
มิได้นำมาศึกษา เนื่องจากเป็นคณะที่มีได้อยู่ในสังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้ง
ศึกษาสภาพการให้เกรดของอาจารย์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531-2533 เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือก
ศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากระยะเวลาการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3 ปี

ข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากคณะ
แพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้รวมสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาใน
สังกัดของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีเข้ามาด้วย ซึ่งแตกต่างกับคณะแพทยศาสตร์

ศิริราชพยาบาลที่ไม่มีสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ดังนั้นผลการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี จึงมีผลส่วนหนึ่งของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ร่วมอยู่ด้วย ซึ่งจะต่าง
กับคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

คำจำกัดความของการวิจัย

1. การประเมินผลการเรียน หมายถึง การตัดสินผลเพื่อจำแนกหรือเพื่อจัดลำดับ
ความสามารถของผู้เรียนเป็นระดับ เช่น A (ดีมาก) B⁺ (ค่อนข้างดีมาก) B (ดี) C⁺
(ค่อนข้างดี) C (พอใช้) D⁺ (ค่อนข้างอ่อน) D (อ่อน) F (ตก)
2. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน หมายถึง วิธีการปฏิบัติหรือกระบวนการที่
อาจารย์ใช้ในการตัดสินผลการเรียนของนักศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล
การสร้างเครื่องมือ การทดสอบ การตรวจให้คะแนน และการตัดเกรด
3. เครื่องมือวัดผล หมายถึง สิ่งที่อาจารย์ใช้ในการวัดความสามารถทางการ
เรียนของนักศึกษา ได้แก่ ข้อสอบ แบบฝึกหัด รายงาน แบบสังเกต การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
ของนักศึกษา แบบทดสอบการปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการทดลอง
4. สถานการณ์ให้เกรด หมายถึง ลักษณะการกระจายของเกรดแต่ละระดับ ซึ่ง
แยกเป็น A, B⁺, B, C⁺, D⁺, D และ F ซึ่งอาจารย์ประเมินผลให้นักศึกษาเป็น
รายวิชา
5. ระดับเกรดสูง หมายถึง ผลการศึกษาที่ผู้สอนประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A,
B⁺ และ B
6. ระดับเกรดปานกลาง หมายถึง ผลการศึกษาที่ผู้สอนประเมินผลเป็น
สัญลักษณ์ C⁺ และ C
7. ระดับเกรดต่ำ หมายถึง ผลการศึกษาที่ผู้สอนประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ D⁺,
D และ F
8. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอน วิธีการ หรือกระบวนการปฏิบัติ
ของอาจารย์ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้ภาคทฤษฎีและเกิดทักษะในการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย
ของการศึกษารายวิชาต่าง ๆ
9. อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยครั้งนี้จะทำให้มีข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาของอาจารย์ผู้สอน และทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสภาพของระดับ เกรดที่อาจารย์ประเมินผลนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
2. ผลการวิจัยจะเป็นพื้นฐานสำหรับการคิดค้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การวัดและประเมินผลการศึกษา